

**Πιστὸς μαθητὴς τῶν μεγάλων Καππαδοκῶν Πατέρων
καὶ μεταφορεὺς τοῦ ἀνατολικοῦ Μοναχισμοῦ στὴν Δύσι**

Ὁ Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Κασσιανὸς

† 29η Φεβρουαρίου 435¹

Ὁ Ὅσιος Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Κασσιανός, προωρισμένος ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ φέρῃ τὰ φῶτα τοῦ Ἀνατολικοῦ Μοναχισμοῦ στὴν Δύσι, ἐγεννήθη κατὰ νεῦσι τῆς θείας Προνοίας στὸ μεταίχμιο τῶν δύο κόσμων, στὴν Μικρὰ Σκυθία, στὶς ἐκβολές τοῦ Δουνάβεως (σημ. Δοβρουτζά τῆς Ρουμανίας), περὶ τὸ 365.

Γόνος ἐπιφανοῦς οἰκογενείας, ἔλαβε λαμπρὰ κλασσικὴ μόρφωσι, ἀλλὰ διαπνεόμενος ἀπὸ φλογερὸ πόθο γιὰ τὴν τελειότητα, ἀπαρνήθηκε νέος ἀκόμη τὰ ἀπατηλὰ θέλητρα τοῦ ἐγκόσμου βίου γιὰ νὰ μεταβῆ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ φίλου του Γερμανοῦ, τοῦ «ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὄχι ἐκ γενετῆς, ἀλλὰ ἐν πνεύματι», στοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπου καὶ οἱ δύο ἐκάρησαν Μοναχοὶ σὲ Μονὴ τῆς Βηθλεέμ².

Ἐκατηχήθησαν στὶς ἀρχές τῆς Κοινοβιακῆς Πολιτείας καὶ ἐκαταρτίσθησαν στὸν τρόπο τοῦ βίου τῶν Μοναχῶν τῆς Παλαιστίνης, τῆς Μεσοποταμίας καὶ τῆς Καππαδοκίας.

* * *

1. Τὰ μὴ δίσεκτα ἔτη ὁ Ὅσιος Κασσιανὸς τιμᾶται τὴν 28η Φεβρουαρίου.

2. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἴδρυσιν τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰερωνύμου († Μνήμη: 30η Σεπτεμβρίου).

Υπό τοῦ πόθου τῆς τελειότητος κεντούμενοι, ἀπεφάσισαν νὰ φύγουν γιὰ τὶς ἐρήμους τῆς Αἰγύπτου καὶ νὰ ἀναζητήσουν ἐκεῖ τοὺς Ἀναχωρητές, γιὰ τοὺς ἄθλους τῶν ὁποίων εἶχαν ἀκούσει ἐγκώμια ἀπὸ τὸν Ὅσιο Πινούφιο († Μνήμη: 27η Νοεμβρίου), ὁ ὁποῖος εἶχε καταφύγει στὸ Μοναστήρι τους, γιὰ νὰ ἀποφύγη τὸν ἔπαινο τῶν ἀνθρώπων.

Παρὰ τοὺς ἐνδοιασμούς του, ὁ Ἡγούμενος τοὺς ἔδωσε τὴν εὐλογία του, μὲ τὴν προϋπόθεσι νὰ τοῦ ὑποσχεθοῦν, ὅτι θὰ ἐπέστρεφαν στὸ Μοναστήρι σύντομα.

Ἀφοῦ ἐθαύμασαν τὴν τάξι καὶ τὴν πολιτεία τῶν Κοινοβιακῶν Ἀδελφοτήτων στὸ Δέλτα τοῦ Νείλου, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Γερμανὸς προχώρησαν βαθειὰ στὴν Ἐρημο. Ἀναζητοῦσαν ἀγίους Ἐρημίτες, μὲ σκοπὸ νὰ ἰδοῦν στὸ πρόσωπό τους τὴν λάμψι τῆς θείας Χάριτος καὶ τὴν ποικιλία τῶν καρπῶν Αὐτῆς, καὶ νὰ συζητήσουν μαζί τους ἐπὶ μακρὸν γιὰ τὴν ἐπιστήμη τῆς ψυχῆς³.

Κατενόησαν, ὅτι γιὰ νὰ ἀφομοιώσουν τὴν οὐράνια διδασκαλία τους, ἔπρεπε νὰ περάσουν μεγάλο χρονικὸ διάστημα συμεριζόμενοι τὴν βιοτὴ τῶν δούλων αὐτῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἠσθάνοντο δεσμευμένοι ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσι, τὴν ὁποῖαν εἶχαν δώσει στὸν Ἡγούμενό τους.

Ἔθεσαν τὸ δίλημά τους στὸν Ἀββᾶ Ἰωσήφ, ὁ ὁποῖος μετὰ ἀπὸ μία νύκτα προσευχῆς, τοὺς διεβεβαίωσε, ὅτι θὰ ἦταν ὠφελιμώτερο γι' αὐτοὺς νὰ μείνουν στὴν Αἴγυπτο καὶ νὰ μὴν ἀνησυχοῦν γιὰ μία τόσο ἀπόλυτη δέσμευσι.

* * *

Υπακούοντες στὸν θεοφόρο Γέροντα, ἔμειναν ἐπτὰ χρόνια στὴν Αἴγυπτο, συνεχίζοντες μὲ ζῆλο τὴν πνευματικὴ τους ἀναζήτησι.

Μεταβαίνοντες ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, ἔφθασαν καὶ στὴν περίφημη Ἐρημο τῆς

3. Τὶς συζητήσεις αὐτὲς κατέγραψε, ἐντάσσοντας καὶ τὴν προσωπικὴ του σύνθεσι, ὁ Ὅσιος Κασσιανὸς σὲ προχωρημένη ἡλικία, στὸ ἔργο του *Collationes Patrum*, τὸ ὁποῖο προώριζε γιὰ τοὺς Μοναχοὺς τῆς Προβηγίας. • Ἑλλην. μτφρ. *Συνομιλίες μὲ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐρήμου*, ἐκδ. Ἱ. Μ. Τ. Προδρόμου Καρέα, τ. 1, 2004.

Σκήτεως, τὴν ὁποίαν εἶχε ἰδρύσει ὁ Ὅσιος Μακάριος († Μνήμη: 19η Ἰανουαρίου), «ἐκεῖ ὅπου ζοῦν οἱ ἐνάρετοι Πατέρες καὶ ὅπου ἀνθεὶ ἡ πνευματικὴ τελειότης»⁴, ἀσκητικὴ παλαίστρα πλήθους Μοναχῶν, μετὰ τῶν ὁποίων διέλαμπαν ἰδιαιτέρως οἱ Ἀββᾶδες Μωϋσῆς, Σεραπίων, Θεωνᾶς, Ἰσαὰκ καὶ ὁ πρεσβύτερος Παφνούτιος († Μνήμη: 25η Φεβρουαρίου).

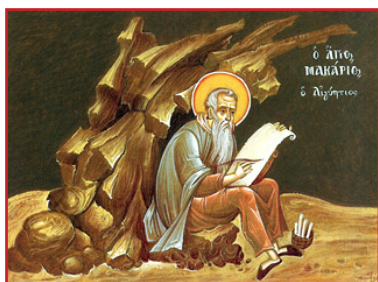
Ὁ τελευταῖος τοὺς ὠφέλησε ἰδιαιτέρως. Τοὺς ἐδίδαξε, ὅτι δὲν ἀρκεῖ στὸν Μοναχὸ νὰ ἀπαρνηθῆ σωματικῶς τὸν κόσμον μὲ τὸ νὰ γυμνώσῃ τὸν ἑαυτὸ του ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του γιὰ νὰ δοθῆ στὴν ἀσκησι καὶ τὴν ἡσυχία. Πρέπει νὰ ὀλοκληρώσῃ ἐπίσης καὶ τὴν «δευτέρα ἀποταγή», ἡ ὁποία συνίσταται στὴν γύμνωσί του ἀπὸ τὶς παλαιῆς συνήθειές του καὶ τὰ πάθη του, μὲ μακρόχρονο καὶ ὑπομονετικὸ ἀγῶνα, γεμᾶτο παγίδες, ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ στὴν καθαρότητα τῆς καρδίας.

Σκοπὸς τοῦ Μοναχοῦ εἶναι νὰ συνομιλῆ διαρκῶς μὲ τὸν Θεὸ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς, ἄνευ περισπασμοῦ στὶς μέριμνες τοῦ κόσμου, ἀναπέμπει μὲ γαλήνη καὶ εἰρήνη ἀπὸ τὰ κεκαθαρμένα ἄδυστα τῆς καρδίας.

Καὶ τὸ τέλος τοῦ ἔργου του εἶναι ἡ αἰώνια ζωὴ, ἡ ἔνωσις μὲ τὸν Θεό, τὴν ὁποία εἶναι δυνατὸν κανεὶς νὰ ἀπολαμβάνῃ, ὡς ἀρραβῶνα ἤδη κατὰ τὴν ἐπίγεια παραμονή του, διὰ τῆς ἀγίας Ἀγάπης.

Ὁταν φθάσῃ στὸ τέλος τῆς «δευτέρας ἀποταγῆς», μὲ τὴν ψυχὴ ἀνατεταμένη ὅλη πρὸς τὸν μόνον Ποθητὸ Χριστὸ καὶ Θεό, ὁ Μο-

4. *Α' Συνομιλία μὲ τὸν Ἀββᾶ Μωϋσῆ 1, Collationes I, 1, SC 54, 77, ἑλλ. μτφρ. τ. 1, σελ. 121.*

ναχὸς πρέπει ἀκόμη νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν «τρίτη ἀποταγὴ», ἡ ὁποία περι- κλείει κάθε τελειότητα καὶ συνίστα- ται στὴν ἐξάλειψι κάθε μνήμης τοῦ κόσμου τούτου, γιὰ νὰ ἀρπαγῆ ἀπὸ τὸν Θεὸ πρὸς τὶς αἰώνιες μονές σὲ μία αἴσθησι ἀνεκλαλήτου χαρᾶς καὶ μία πλημμύρα θεοῦ Φωτός⁵.

«**Τ**ότε, καθὼς ἡ τέλεια ἀγάπη τοῦ Θεοῦ περνᾷ στὴν καρδιά μας διὰ τῆς ἐνέργειας τῆς καθαρᾶς προσευχῆς, δίχως σχῆμα καὶ λόγο, ὁ Θεὸς θὰ εἶναι ὅλη μας ἡ ἀγάπη καὶ ὅλος μας ὁ πόθος, ὅλη μας ἡ ἀναζήτησις καὶ ἡ ψυχὴ ὄλων τῶν προσπαθειῶν μας, ὅλη μας ἡ σκέψις, ἡ ζωὴ, κάθε μας λόγος, ἀκόμη καὶ ἡ ἀναπνοή μας.

Ἡ ὑφισταμένη ἐνότης τοῦ Πατρὸς μετὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Υἱοῦ μετὰ τοῦ Πατρὸς θὰ ἐκχυθῆ στὰ ἐνδότερα τῆς ψυχῆς μας, καὶ ὅπως ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ μὲ μίαν ἀγάπη ἀληθινὴ καὶ ἀγνή, ἡ ὁποία εἶναι ἀθάνατη, τοιουτοτρό- πως καὶ ἐμεῖς θὰ ἐνωθοῦμε μαζί Του μετὰ τὴν ἀδιάσπαστη ἐνότητα αὐτῆς τῆς ἀπολύτου ἀγάπης...

Θὰ ἐκπληρωθῆ, ὅσο αὐτὸ εἶναι δυνατὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου: ὁ Θεός, τὰ πάντα ἐν πᾶσι, καὶ γινόμενοι υἱοὶ διὰ μιᾶς κοινωνίας τόσο τέλειᾳ μετὰ τοῦ Πατρὸς, θὰ εἴμαστε σὲ θέσι νὰ εἰποῦμε, μιμούμενοι Ἐκεῖνον, ὁ Ὅποιος εἶναι φύσει Υἱὸς καὶ κληρονόμος, πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ ἐμὰ ἐστὶ (Ἰω. ις' 15).

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποκορύφωμα τῆς τελειότητος: ἡ ψυχὴ νὰ εἶναι τόσο ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὴν βαρύτητα τῆς σαρκός, ὥστε κάθε ἡμέρα νὰ ἀνέρχεται πρὸς τὰ ὕψη τῶν πνευματικῶν αὐτῶν καταστάσεων, μέχρις ὅτου ὅλη της ἡ ζωὴ, κάθε κίνησις τῆς καρδίας νὰ γίνουν μὴ ἐνιαία καὶ ἀδιάλειπτος προσευχή...

Αὐτὴ ἡ προσευχὴ δὲν ἀσχολεῖται μὲ καμμία εἰκόνα καὶ πολὺ περισσότερο δὲν ἐκφράζεται μὲ φράσεις καὶ λέξεις, ἀλλὰ ἀναβλύζει μὲ πυρίνη ὀρμὴ, μὲ ἀνέκφραστη ἐκστατικὴ φορὰ τῆς καρδίας καὶ ἀκόρεστη χαρὰ τοῦ

5. Συναγωγή μετὰ τὸν Ἀββᾶ Παφνούτιο, *Collationes* III, 6-10, SC 54, 145-155, ἑλλην. μτφρ. τ. 1, σελ. 93-108.

Ἡ ἀνδρῶνα Μονὴ Ἁγίου Βίκτωρος.

πνεύματος.

Τότε, ἔξω ἀπὸ κάθε αἰσθητὸ καὶ ὄρατό, ἡ ψυχὴ ἀνοίγεται πρὸς τὸν Θεό, με ἀνεκκλαλήτους στεναγμοῦς»⁶.

Καταρτισμένοι τοιουτοτρόπως γιὰ τὰ ὕψη τῆς μοναχικῆς πολιτείας καὶ βλέποντες τὴν ζωντανή της ἐνσάρκωσι στοὺς ἐπιφανεῖς αὐτοὺς Ἀναχωρητές, οἱ δύο φίλοι ἐδόθησαν με μεγάλη αὐστηρότητα στὴν νηπτικὴ ζωὴ κατὰ τοὺς χρόνους, τοὺς ὁποίους παρέμειναν στὴν Σκῆτη.

Στὴν σιωπῇ τοῦ κελλιοῦ του, ὁ Ὅσιος Κασσιανὸς ἠδυνήθη νὰ βιώσῃ ὁ ἴδιος τὸν σκληρὸ ἀγῶνα τῆς ψυχῆς κατὰ τῶν ἐμπαθῶν λογισμῶν καὶ τῶν ζηλοφθόνων δαιμόνων καὶ ἰδιαίτερος κατὰ τοῦ πειρασμοῦ τῆς ἀκηδίας, ἡ ὁποία τυραννᾷ τοὺς Ἐρημίτες με σκοπὸ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἡσυχία τους.

Ἀπὸ τὴν προσωπικὴ αὐτῆ ἐμπειρία καὶ ἀπὸ τὴν διδαχὴ τοῦ Εὐαγγελίου⁷, τὸν ὁποῖον συνήντησε στὴν Νιτρία, ἀντλησε ἀκριβῆ καὶ βαθεῖα γνῶσι γιὰ τὸν πνευματικὸ ἀγῶνα καὶ γιὰ τοὺς ὀκτὼ «Λογισμοὺς τῆς κακίας»: τὴν γαστριμαργία, τὴν πορνεία, τὴν πλεονεξία, τὴν ὀργή, τὴν λύπη, τὴν ἀκηδία, τὴν κενοδοξία καὶ τὴν ὑπερηφάνεια⁸.

* * *

Μετὰ ἑπτὰ χρόνια, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Γερμανὸς ἐπέστρεψαν στὴν

6. *Β' Συνομιλία με τὸν Ἀββᾶ Ἰσαάκ, Collationes X, 7, SC 54, 81-82, ἑλλην. μτφρ. τ. 1, σελ. 371-372.*

7. Ὁ Εὐάγγελος ὁ Ποντικὸς († 399) καταδικάστηκε ἀπὸ τὴν Ε' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο γιὰ τὸν Ὀριγενισμό του σὲ θεολογικὰ ζητήματα· παρέμεινε, ὡστόσο, ὁ μέγας διδάσκαλος τῆς ἐπιστήμης τῆς ψυχῆς. Ἡ πνευματικὴ διδασκαλία του, ἡ ὁποία μεταδόθηκε με δάνεια ὀνόματα (λόγου χάριν τοῦ Ὁσίου Νείλου), ἀφωμοιώθηκε ἀπὸ τοὺς Ὀρθοδόξους Πατέρες, ἰδιαίτερος ἀπὸ τὸν Ἅγιο Μάξιμο τὸν Ὁμολογητή.

8. *Instituta Coenobium V-XII, SC 109, 186-501.*

Ἡ ἀνδρῶνα Μονὴ τοῦ Λερίνου.

Βηθλεέμ, ὅπου ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Ἡγούμενο τὴν ἄδεια νὰ ζήσουν ἐφεξῆς ὀριστικὰ στὴν Ἔρημο καὶ ἔσπευσαν ὀπίσω στὴν Αἴγυπτο.

Δὲν ἠδυνήθησαν ὁμως νὰ εὔρουν πάλιν ἐκεῖ τὴν ἀναγκαία ἡσυχία γιὰ τὴν πνευματικὴ βιοτή, διότι ὁ βίαιος ζήλος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου κατὰ τῶν Μοναχῶν, οἱ ὅποιοι ἐκατηγοροῦντο γιὰ Ὡριγενισμό, εἶχε σπείρει παντοῦ τόσες ταραχὲς καὶ τόσο τρόμο, ὥστε μία ὁμάδα τριακοσίων Μοναχῶν ἀπεφάσισε τελικὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Νιτρία.

Ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Γερμανὸς ἀκολούθησαν πενήντα περίπου ἀπὸ αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἀνεζήτησαν καταφύγιο στὴν Κωνσταντινούπολι, ὑπὸ τὴν σκέπη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (περὶ τὸ 401).

Ὁ Ἅγιος Ἀρχιεπίσκοπος διέκρινε τὴν ποιότητα τῆς ψυχῆς τους καὶ κατάρθωσε νὰ πείσῃ τὸν Γερμανὸ νὰ δεχθῆ ἀπὸ τὰ χέρια του τὴν Ἱερωσύνη καὶ τὸν Κασσιανὸ τὴν Διακονία.

Γοητευμένος ἀπὸ τὴν λάμψι τῆς ἀγιότητος τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου καὶ τὴν θεσπέσια εὐγλωττία του, ὁ Κασσιανὸς γεμᾶτος ζήλο καὶ ἀγάπη ἐτέθη ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγησί του, δεχόμενος νὰ θυσιάσῃ τὴν ἡσυχία τῆς Ἐρήμου, προκειμένου νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὴν παρουσία ἐνὸς τέτοιου Διδασκάλου.

Ἀργότερα, ὅταν ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐστάλη στὴν ἐξορία, θῦμα τῆς καταδιώξεως τοῦ Θεοφίλου, ὁ Κασσιανὸς καὶ ὁ Γερμανὸς ἐστάλησαν ἀπὸ τὸν κλῆρο καὶ τὸν λαὸ σὲ ἀποστολῆ

στην Ρώμη, μαζί με τὸν ἐπίσκοπο Παλλάδιο⁹, γιὰ νὰ παραδώσουν στὸν πάπα Ἰννοκέντιο Α΄ μιὰ ἐπιστολὴ-ἔκκλησι ὑπὲρ τοῦ Ἀγίου Ἀρχιεπισκόπου, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀδίκως ἐκθρονησθῆ.

Κατὰ τὰ δέκα χρόνια τῆς παραμονῆς του στὴν Ρώμη, ὁ Ὅσιος Κασσιανὸς συνεδέθη με στενὴ καὶ πνευματικὴ φιλία με τὸν Ἀρχιδιάκονο Λέοντα, τὸν μετέπειτα Πάπα († Μνήμη: 18 Φεβρουαρίου), ὁ ὁποῖος –ἐμπιστευόμενος τὶς θεολογικὲς του γνώσεις– τοῦ ἐζήτησε ἀργότερα (430) νὰ συντάξῃ Ἐκθεσι τοῦ Χριστολογικοῦ Δόγματος κατὰ τοῦ Νεστορίου¹⁰.

Ἀφοῦ ἀνῆλθε στὸν βαθμὸ τῆς Ἱερωσύνης, ἐν συνεχείᾳ ὁ Ὅσιος Κασσιανὸς μετέβη στὴν Μασσαλία, στὴν Γαλατία, ὅπου ἴδρυσε τὴν ἀνδρῶα Μονὴ Ἀγίου Βίκτωρος, ἐπὶ τοῦ τάφου ἐνὸς Μάρτυρος τοῦ Γ΄ αἰ., καὶ τὴν γυναικεία Μονὴ Ἀγίου Σωτῆρος (415).

Δοκιμασμένος Ἀσκητὴς καὶ Πατὴρ πλήρης ποιμαντικῆς διακρίσεως, προσήρμωσε γιὰ τοὺς Μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι συνέρρεαν ἐκεῖ, τὴν Παράδοσι τῶν Πατέρων τῆς Ἀνατολῆς, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν του τὶς ιδιαίτερες συνθῆκες τοῦ βίου στὴν Γαλατία, τὸ κλίμα καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν κατοίκων.

Κατόπιν παρακλήσεως τοῦ Ἀγίου Κάστορος († Μνήμη: 21 Σεπτεμβρίου), Ἐπισκόπου Ἄπτης (σημ. Αρτ στὴν Γαλλία), συνέταξε τὸ ἔργο του *Instituta Coenobium* (Κοινοβιακὲς Διατυπώσεις) γιὰ τὶς Μονές, τὶς ὁποῖες εἶχε ἰδρύσει ὁ Ἱεράρχης στὴν Προβηγκία¹¹.

Περιγράφει ἐκεῖ τὴν πολιτεία τῶν Μοναχῶν τῆς Αἰγύπτου, μετριάζων ὅ,τι θὰ ἦταν ὑπερβολικὰ αὐστηρὸ γιὰ τοὺς Γαλάτες Μο-

9. Φίλος καὶ χρονικογράφος τῶν Ἀγίων Μοναχῶν, ὁ συγγραφέας τῆς *Λαυσαϊκῆς Ἱστορίας* Παλλάδιος (363-430), ὑπῆρξε ἐπίσης μαθητὴς καὶ βιογράφος τοῦ Ἀγίου Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου.

10. Τὸ *Περὶ Ἐνσαρκώσεως καὶ κατὰ τοῦ Νεστορίου* (PL 50, 9-513), τὸ ὁποῖο ἐγίνε πηγὴ τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀγίου Λέοντος πρὸς τὸν Ἅγιο Φλαβιανὸ (Τόμος τοῦ Λέοντος).

11. Τὸ ἔργο τοῦ Ἀγίου Κασσιανοῦ, *Instituta Coenobium*, παραδόθηκε ἐν μέρει στὰ ἑλληνικὰ ὑπὸ τὸν τίτλο *Κοινοβιακὲς Διατυπώσεις*, με τὸ ὄνομα τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου (PG τ. 28, στλ. 849-872 καὶ 872-905). • Τὰ Κείμενα αὐτὰ εὐρίσκονται ὁμως με τὸ ὄνομά του στὴν *Φιλοκαλία* (Ἀστὴρ, Ἀθήνα 1957, τ. 1, σελ. 61-80 καὶ 81-93· νεοελληνικὴ μτφρ. *Φιλοκαλία*, «Περιβόλι τῆς Παναγίας», Θεσσαλονίκη 1984, τ. 1, σελ. 91-125).

Ἡ ἱερὰ Λάρναξ τοῦ Ὁσίου Κασσιανοῦ.

ναχοῦς, μὲ τὴν βοήθεια τῶν παραδόσεων τῆς Παλαιστίνης, τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας. Διότι, καθὼς ἔγραφε: «Ἄν πράττωμεν ὅ,τι εἶναι λογικῶς δυνατόν, ἢ τήρησις τοῦ εἶναι ἐξ ἴσου τέλεια, ἀκόμη καὶ μὲ ἄνισα μέσα». Ἐν συνεχείᾳ, ἐκθέτει τὰ ἀντίδοτα στοὺς ὀκτὼ *Λογισμούς*, οἱ ὁποῖ-

οὶ ὀδηγοῦν στὴν τελειότητα τῆς ἀρετῆς.

Τὴν πνευματικὴ Διδασκαλία του συνεπλήρωσε μὲ τὸ ἔργο του *Συνομιλίες μὲ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐρήμου* (*Collationes Patrum*), στὸ ὁποῖο ἀναφέρεται χάριν τῶν Ἐρημιτῶν, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν στὴν Μονὴ τοῦ Λερίνου καὶ στὶς Στοχάδες νήσους (σημ. Hyèges στὴν Γαλλία), στὰ ἀνώτερα στάδια τοῦ ἀγῶνος γιὰ τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας καὶ τὴν θεωρία, δανειζόμενος τὴν διδασκαλία του ἀπὸ τοὺς μεγάλους Ἀναχωρητές, τοὺς ὁποίους εἶχε συναντήσει στὴν Αἴγυπτο.

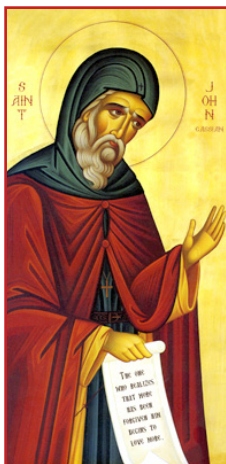
Ὁ Ὁσιος Κασσιανὸς ἔδωσε ἔτσι στὸν ἀνατέλλοντα Γαλατικὸ Μοναχισμὸ τὴν θεολογικὴ του θεμελίωσι, ἀρδεύων αὐτὸν μὲ τὰ ζωογόνα νάματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐρήμου¹².

* * *

Πιστὸς μαθητὴς τῶν μεγάλων Καππαδοκῶν Πατέρων καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ Ὁσιος Κασσιανὸς ἀντιτάχθηκε στὸν ὑπερβολικὸ διαχωρισμὸ, τὸν ὁποῖο εἶχε ἐπιβάλλει ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος μεταξὺ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τῆς θείας Χάριτος, μὲ σκοπὸ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν πελαγιανὴ αἵρεσι.

Πράγματι, ἂν καὶ «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ Πατρὸς τῶν φῶτων» (Ἰακ. α' 17), ἢ ἀνθρώπινη προαίρεσις, ἢ ὁποῖα δημιουργήθη κατ' εἰκόνα τῆς ἀπολύτου Ἐλευθερίας τοῦ Θεοῦ καὶ ἢ ὁποῖα ἀνανεώνεται στὸ ἅγιο Βάπτισμα, καλεῖται νὰ ἀνταποκριθῇ καὶ νὰ συνεργήσῃ μὲ τὴν θεία Χάρι, προκειμένου Αὐτὴ νὰ δώσῃ στὴν ψυχὴ τοὺς σωτηρίους καρποὺς τῶν ἁγίων ἀρετῶν: «Τὸ μὲν τοῦ Θεοῦ, τὸ δοῦναι τὴν Χάριν·

¹². Ἐνσωματωμένα στὸν *Κανονισμὸ* τοῦ Ἁγίου Βενεδικτίνου, ὁ ὁποῖος δίδει εὐγλωττὴ μαρτυρία τῶν ὀφειλῶν του σὲ αὐτόν (Κεφ. 33). Ἡ διδασκαλία καὶ τὰ μοναχικὰ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ἐκθέτει ὁ Ὁσιος Κασσιανὸς ἔγιναν ὀργανικὸ μέρος τῆς Μοναχικῆς Παραδόσεως τῆς Δύσεως.

τὸ δὲ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ παρασχεῖν τὴν πίστιν»¹³.

Οἱ ἀκραῖοι ὀπαδοὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀύγουστίνου ἀντέδρασαν βίαια ἐναντίον τῆς διδασκαλίας τῶν προβηγκιανῶν Μοναχῶν – ἢ ὅποια δὲν ἦταν παρὰ ἢ παραδοσιακὴ διδαχὴ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων – καὶ προσῆψαν στὸν Ὅσιο Κασσιανὸ τὴν ὑποτιθέμενη αἵρεσι τοῦ «ἡμι-πελαγιανισμοῦ».

Ἐχθρὸς τοῦ θορύβου καὶ τῶν ἀντεκδικήσεων, ὁ ἅγιος Ἀσκητῆς, «ἔχων μάθει, στὴν ἡσυχία τῆς θείας θεωρίας, τὸ μυστικὸ μιᾶς μόνιμης καὶ γλυκυτάτης εἰρήνης καὶ μιᾶς ἀδιαταράκτου γαλήνης», ἐσιώπησε, χωρὶς νὰ ἐπιδιώξῃ νὰ ἀπολογηθῆ.

* * *

Παρέδωσε ἐν εἰρήνῃ τὴν ὀσία ψυχὴ του στὸν Κύριο, περὶ τὸ 435.

Θεωρούμενος ὡς Ἅγιος ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του, τιμᾶται ἔκτοτε ἀπὸ ὅλους τοὺς Μοναχοὺς ὡς Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μέγας Διδάσκαλος.

Τὰ τίμια Λείψανά του φυλάσσονται ἕως σήμερα στὴν Μονὴ Ἁγίου Βίκτωρος στὴν Μασσαλία.

+

*Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῷ,
τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν!*

13. Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, πρβλ. *Ὁμιλία 57 εἰς τὴν Γένεσιν*, PG, τ. 54, στλ. 497, καὶ πολλὰ παρόμοια κείμενα στὰ ἔργα τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου.